

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 226/2024-6

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duřu (sudca spravodajca) a sudcov Ladislava Duditřa a Rastislava Kařřáka prerokoval oznámenie sudcu Ústavného súdu Slovenskej republiky **Ivana Fiačana** o dôvodoch jeho vylúčenia z konania a rozhodovania vo veci vedenej na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 791/2024 a takto

r o z h o d o l :

1. Sudca Ústavného súdu Slovenskej republiky Ivan Fiačan **je vylúčený** z konania a rozhodovania vo veci vedenej na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 791/2024.
2. Toto uznesenie nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia Ústavným súdom Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav a oznámenie sudcu

1. Sudca Ivan Fiačan podľa § 50 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) oznámil podpredsedovi ústavného súdu možné dôvody svojho vylúčenia podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde vo veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 791/2024.
2. Pokynom podpredsedu ústavného súdu z 24. apríla 2024 bolo oznámenie podľa čl. IV bodu 1 písm. d) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2024 do 31. decembra 2024 (ďalej len „rozvrh práce“) pridelené na rozhodnutie podľa § 51 ods. 2 zákona o ústavnom súde do IV. senátu ústavného súdu.
3. Z oznámenia vyplýva, že vec vedená ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 791/2024 bola pridelená sudcovi spravodajcovi Robertovi Šorlovi – predsedovi III. senátu ústavného súdu, ktorého členom je aj sudca Ivan Fiačan. Po oboznámení sa s obsahom ústavnej sťažnosti vedenej pod sp. zn.

Rvp 791/2024 menovaný sudca zistil objektívne skutočnosti, ktoré by mohli vzbudzovať pochybnosti o jeho nezaujatosti.

4. Ústavná sťažnosť smeruje proti Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky a Krajskému súdu v Banskej Bystrici, a to v súvislosti s rozhodnutiami týchto súdov o návrhu žalobcu Čiernohronskej železnica, n. o., na nariadenie neodkladného opatrenia proti sťažovateľovi – [REDAKOVANÉ] ako žalovanému. Navrhované neodkladné opatrenie sa týka stavby dráhy Čiernohronskej železnice.

5. Sudca Ivan Fiačan uviedol, že pred vymenovaním do funkcie pôsobil ako advokát a správca konkurznej podstaty, medzi inými aj ako správca konkurznej podstaty úpadcu Mikroregiónu Čierny Hron, združenia obcí, Čierny Balog, IČO 31 928 668, na ktorého majetok bol vyhlásený konkurz Krajským súdom v Banskej Bystrici ešte v roku 2006. Ako z ústavnej sťažnosti (s. 28 a 29) vyplýva, jednou zo sporných skutočností je aj to, či tento majetok (stavba dráhy) patril do konkurznej podstaty úpadcu. V sťažnosti sa uvádza aj mailová komunikácia sudcu Ivana Fiačana s vtedajším zástupcom úpadcu [REDAKOVANÉ] v súvislosti s vydaním potvrdenia správcu z 11. marca 2008 o tom, či predmetný majetok bol zapísaný do konkurznej podstaty úpadcu alebo nie.

6. Uvedené skutočnosti boli už raz predmetom oznámenia menovaného sudcu o možných dôvodoch vylúčenia z konania a rozhodovania v inej veci sťažovateľa, pričom uznesením sp. zn. IV. ÚS 315/2023 z 8. júna 2023 bol vylúčený z konania a rozhodovania o nej.

7. Sudca Ivan Fiačan zhrnul, že sa vo veci necíti byť subjektívne zaujatý.

II.

Posúdenie veci ústavným súdom

8. Ústavný súd zdôrazňuje, že požiadavka nestrannosti sudcu sa dotýka samej podstaty spravodlivosti a jej vnímania. Nestrannosť znamená absenciu zaujatosti či predsudku, znamená, že sudca nemá žiaden osobný záujem na výsledku konania. Nestrannosť sa obvyčajne definuje ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti). V judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), na ktorú nadväzuje aj judikatúra ústavného súdu, sa rozlišuje nestrannosť subjektívna a nestrannosť objektívna. Subjektívne chápanie nestrannosti je posudzovaním správania súdu (sudcu). Subjektívna nestrannosť sa prezumuje, až kým nie je dokázaný opak, čo však je zriedkavý prípad. Nestrannosť z hľadiska správania sudcu je vlastne nedostatok subjektívnej nezaujatosti, o ktorom svedčí správanie sudcu. Objektívna nestrannosť sa naproti tomu neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Sudca môže subjektívne rozhodovať absolútne nestranne, ale napriek tomu jeho nestrannosť môže byť vystavená oprávneným pochybnostiam so zreteľom na jeho štatút či funkcie, ktoré vo veci vykonával. Práve tu sa uplatňuje tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach strán. Podľa názoru ESLP objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prerokúvanej veci a účastníkom konania. Rozhodujúcim prvkom rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je to, či pochybnosť o nestrannosti sudcu je objektívne oprávnená, resp. odôvodnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň

vzťahu sú také, že naznačujú nedostatok nestrannosti súdu (rozsudok ESLP vo veci Pullar v. Spojené kráľovstvo).

9. Podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde sudca ústavného súdu je vylúčený z konania a rozhodovania vo veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, účastníkom konania, zúčastnenej osobe alebo ich zástupcom možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti. Dôvodom na vylúčenie sudcu ústavného súdu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu ústavného súdu v konaní o prerokúvanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach na ústavnom súde.

10. Podľa § 49 ods. 4 zákona o ústavnom súde dôvody vylúčenia podľa odseku 1 alebo odseku 2 oznámi sudca ústavného súdu bezodkladne predsedovi ústavného súdu.

11. Podľa § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak ide o rozhodovanie v senáte ústavného súdu, o vylúčení sudcu ústavného súdu rozhoduje iný senát ústavného súdu určený rozvrhom práce.

12. Pokiaľ ide o subjektívne hľadisko, treba vychádzať z prezumpcie nepredpojatosti dotknutého sudcu a zistiť, či jeho vyjadrenia alebo správanie v konkrétnej veci neposkytujú dôkazy na vyvrátenie tejto domnienky. Z obsahu oznámenia sudcu Ivana Fiačana vyplýva, že sa subjektívne necíti byť zaujatým. Ani samotné správanie sudcu (iniciovanie konania o vylúčení) nijako nespochybňuje jeho subjektívnu nestrannosť. Vzhľadom na uvedené preto sudcu Ivana Fiačana nie je možné považovať za subjektívne zaujatého v predmetnej veci.

13. Námietkový senát tak následne podrobil nestrannosť sudcu Ivana Fiačana aj testu objektívnemu, t. j. zisteniu, či vzhľadom na skutočnosti uvedené v jeho oznámení môžu z pohľadu externého pozorovateľa (účastníka konania alebo verejnosti) existovať objektívne odôvodnené obavy, že tento sudca vo veci nie je nestranný.

14. Ústavný súd z pripojeného spisového materiálu vo veci vedenej pod sp. zn. Rvp 791/2024 zistil, že sťažovateľ sa v predmetnej ústavnej sťažnosti dotýka aj činnosti sudcu Ivana Fiačana, ktorý v minulosti pôsobil ako správca konkurznej podstaty úpadcu Mikroregiónu Čierny Hron, konkrétne jeho súvisiacej mailovej komunikácie a ním vydaného potvrdenia o majetku patriaceho do konkurznej podstaty úpadcu, ktoré sa nedochovalo.

15. Vo vzťahu k objektívnemu testu ústavný súd konštatuje, že sudca Ivan Fiačan bol v minulosti zainteresovaný na konaní, proti ktorému smeruje ústavná sťažnosť sťažovateľa (hoci iba sekundárne, pozn.), a preto z objektívneho hľadiska existuje legitímny dôvod na obavy, či by sa sudca Ivan Fiačan skutočne javil ako nestranný so zreteľom na jeho štatút či funkcie, ktoré vo veci v minulosti vykonával.

16. Z uvedených dôvodov námietkový senát ústavného súdu rozhodol o jeho vylúčení z konania a rozhodovania v danej veci tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto uznesenia.

17. Podľa § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde rozhodnutie ústavného súdu nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania pred ústavným súdom, ak tento zákon v § 83, § 90, § 100, § 108, § 150, § 168, § 175 alebo § 179 neustanovuje inak alebo ak nevyplýva iné z rozhodnutia ústavného súdu.

18. Ústavný súd v záujme rýchlosti a plynulosti konania rozhodol podľa § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde tak, že toto uznesenie nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia ústavným súdom (bod 2 výroku tohto uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. mája 2024

Libor Duľa
predseda senátu